

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Държавна агенция „Безопасност на движението
по пътищата“

27.11.2025 г.

X ДАБДП 01-832-2/27.11.20...

Signed by: DESISLAVA ALEKSANDROVA ANGELOVA

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Дх. № 656/25
Дата 27.11.25г.

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТАНОВИЩЕ

от Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“ към Министерския
съвет на Република България по конституционно дело № 15 от 2025 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 20.11.2025 г. по конституционно дело № 15 за 2025 г. е допуснато до разглеждане по същество искането на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбата на §45, т. 3 от Закона за изменение и допълнение на Закона за движението по пътищата (обн. ДВ, бр. 64 от 2025 г.). В искането се твърди противоречие с чл. 4, ал. 1, чл. 16 и чл. 48, ал. 1, чл. 17, ал. 1 и 3 и чл. 35, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ).

С Определението на КС са конституирани като заинтересовани институции Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на финансите, министъра на вътрешните работи, министъра на транспорта и съобщенията, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Висшия адвокатски съвет и Държавната агенция „Безопасност на движението по пътищата“.

Оспорената разпоредба гласи: „Преглед за проверка на техническата изправност на пътно превозно средство се извършва след установяване на липсата на задължения

на собственика или вписания в свидетелството за регистрация ползвател, както и на лицето, което представя пътното превозно средство за проверка на техническата исправност към датата на извършване на прегледа, за заплащане на глоба или имуществена санкция за извършено със същото превозно средство нарушение по този закон, наложена с влязло в сила наказателно постановление, фиш или електронен фиш. За наличието или липсата на задължение се извършва проверка чрез автоматизиран обмен на информация между информационната система по ал. 9 и информационната система за административнонаказателна дейност на Министерството на вътрешните работи, като условията, редът и начините за обмен на информация, видът и форматите на данните се определят с акт на министъра на вътрешните работи и на министъра на транспорта и съобщенията."

В искането на омбудсмана се твърди, че чрез приетата разпоредба държавата създава изкуствена пречка за упражняване на правото на собственост, без това да е свързано с легитимната цел на института на техническите прегледи и че законодателят на практика ограничава упражняването на основни конституционни права на гражданите, с което цели да принуди длъжниците да платят наложените им по Закона за движението по пътищата (ЗДвП) глоби извън установения ред за принудително изпълнение, като въвеждането на подобни „алтернативни“ санкционни механизми подкопава принципа на правовата държава, защото държавата прехвърля собствената си административна неефективност върху гражданите. Омбудсманът излага и твърдения, че разпоредбата създава недопустими пречки пред упражняването на правото на труд, лишава собствениците от възможността да използват пълноценно своята вещ, независимо от нейното техническо състояние и представлява несъразмерна намеса в правото на свободно придвижване, която не издържа на конституционния тест за пропорционалност и е несъвместима, както с вътрешното конституционно право, така и със стандартите на чл. 2 от Протокол № 4 към ЕКПЧ, гарантиращ свободата на движение.

В подкрепа на твърдяното, омбудсманът се позовава и на мотиви от Решение № № 3 от 23.03.2021 г. на КС по к.д. № 11/2020 г. и от Решение № 6 от 29.06.2023 г. по к.д. № 7/2023 г.

Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“, като административен орган към Министерския съвет на Република България за ръководство и координация на изпълнението на държавната политика за повишаване безопасността на движението по пътищата, изразява своята принципна подкрепа към всяка мярка, която е насочена към подобряване на пътната безопасност. Повишаването на събираемостта на наложените глоби и имуществени санкции за извършени нарушения на ЗДвП е мярка, която цели подобряване дисциплината на водачите по пътищата, съответно подобряване и на пътната безопасност.

Съществена за конкретния случай обаче е преценката дали поначало законодателната цел, обусловила приемането на оспорената разпореда, е легитимна от гледна точка на КРБ и дали въведеното ограничение е наложително, подходящо и съразмерно правно средство за постигане на визирания в Конституцията резултат в условията на демократичното общество, което балансирано трябва да защитава правата и свободите на индивида и публичния интерес.

Съгласно чл. 12 от Закона за административните нарушения и наказания административните наказания се налагат с цел да се предупреди и превъзпита нарушителят към спазване на установения правен ред и да се въздейства възпитателно и предупредително върху останалите граждани. Налагането на административно наказание е израз на държавна принуда и то винаги е установено от закона. Функцията на административното наказание, в частност на глобата, е да действа превъзпитателно, предупредително и репресивно спрямо нарушителя. Чрез него държавната власт по пътя на принудата възстановява нарушеното от неправомерното деяние равновесие в обществото и заедно с това защитава отделната личност и обществото от други подобни посегателства.

Оспорената от омбудсмана разпореда следва да се прилага спрямо извършители на административни нарушения, които не са заплатили глоба или имуществена санкция за извършено със същото превозно средство нарушение по ЗДвП, наложена с влязло в сила наказателно постановление, фиш или електронен фиш, след срока за доброволното им заплащане. От една страна целта на налагането на наказанието глоба/имуществена санкция не са икономически или финансови интереси на държавата, а както е посочено в чл. 12 от Закона за административните нарушения и наказания - да се предупреди и превъзпита нарушителят към спазване на установения правен ред и да се въздейства възпитателно и предупредително върху останалите граждани. Оспорената разпореда цели обезпечаване на постигането именно на тази цел - ефективно понасяне на административна отговорност от извършителите на административни нарушения, които не заплащат наложените им глоби и по този начин постигане на целта на наказанието за предупреждаване и превъзпитаване на нарушителя към спазване на установения правен ред и възпитателно и предупредително въздействие върху останалите граждани, което е в пряка връзка и с основната цел на ЗДвП за осигуряване на безопасността на движението по пътищата.

Разпоредбата на §45, т. 3 от Закона за изменение и допълнение на Закона за движението по пътищата (обн. ДВ, бр. 64 от 2025 г.) не ограничава правото на свободно придвижване и не съдържа забрана за напускане на пределите на страната, единственото ограничение в това право се явява обстоятелството, че това не може да бъде извършено в качеството на водач на пътното превозно средство, което попада в оспорената хипотеза. Няма пречка същият водач да се придвижва или да напусне територията на Република България с друго превозно средство, което правомерно може

да участва в движението по пътищата или същият да заплати установените задължения по влезли в сила санкционни актове, като по този начин преодолее пречката за извършване на преглед за проверка на техническата изправност на пътното превозно средство.

Оспорената разпорежба следва да бъде разглеждана от плоскостта на обективен, реален и законов механизъм за гарантиране изпълнение на наложеното наказание глоба/имуществена санкция, без наличието на който би се стигнало до неефективност при реализирането на целите на наказанието и безнаказаност, което води до увеличаване на пътнотранспортния травматизъм и неизпълнение на целите на ЗДвП – да се опазват животът и здравето на участниците в движението по пътищата, които от своя страна представляват конституционно значими ценности. Същественото в случая е да се отбележи, че хипотезата на оспорената разпорежба е предхождана от неправомерно поведение на нарушителя, за което е наложено административно наказание глоба/имуществена санкция с влязъл в сила административен акт, не заплатен в срока, предвиден от законодателя за доброволно заплащане и недобросъвестно поведение от негова страна по отношение доброволното му изпълнение.

От друга страна правото на частна собственост е основно право на гражданите. Това право съдържа три основни правомощия на собственика – да владее, да ползва и да се разпорежда със собствеността си. Лишаването на собственика от едно от тези му правомощия е по същество накърняване на самото право. В този смисъл съдържащото се в §45, т. 3 от Закона за изменение и допълнение на Закона за движението по пътищата (обн. ДВ, бр. 64 от 2025 г.) ограничение следва да бъде много внимателно анализирано дали и в каква степен съставлява подходящо и съразмерно правно средство за постигане на конституционно оправдана цел в условията на демократичното общество, което трябва да защитава балансирано правата и свободите на всички свои членове.

Важно е да се посочи обаче, че предвиденото ограничение може да доведе и до нежелан от законодателя резултат, който да повлияе негативно върху безопасността на движението по пътищата. Пречката за извършване на преглед за проверка на техническата изправност на едно пътн превозно средство не означава фактическа невъзможност същото да бъде управлявано. Разбира се горното ще се извършва в нарушение на закона, но независимо от това съществува предвидимата опасност по пътищата да се движат все повече превозни средства без преминат преглед, като част от тях биха могли сериозно да застрашават пътната безопасност, бидейки превозни средства със значителни или дори опасни технически неизправности.

Предвид изложеното до тук, считаме че предвиденото в §45, т. 3 от Закона за изменение и допълнение на Закона за движението по пътищата (обн. ДВ, бр. 64 от 2025

г.) ограничение цели реализация на предупредителната и превантивната функции на наказанието в защита на обществените отношения, засягащи безопасността на движението по пътищата, но следва да се докаже недвусмислено дали то е подходящо и съразмерно правно средство за постигане на конституционно оправдана цел.

С уважение,

27.11.2025 г.

X

Signed by: Malina Valentinova Kroumova

МАЛИНА КРУМОВА

Председател на

Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“